

— Tihomir Živić ♦ Antonija Vranješ —

tzivic@kulturologija.unios.hr – antonija_vranjes@yahoo.com.au

UDK 314.743(=163.42)

Prethodno priopćenje

REPUBLIKA IRSKA KAO SLAVONSKA „OBEĆANA ZEMLJA“: DRUŠTVENOJEZIČNI I GOSPODARSTVENI ČIMBENICI

Sažetak

Rad se bavi tekstološkom analizom iskazâ Hrvata koji su emigrirali ili uskoro namjeravaju emigrirati u Republiku Irsku te društvenojezičnim i gospodarstvenim čimbenicima koji su utjecali ili još uvijek utječu na takvu odluku. Posebna pozornost pritom je posvećena njihovu znanju engleskoga jezika kao jednom od bitnih uvjeta lakšega snalaženja i zapošljivosti u inozemstvu općenito te motivaciji za useljenje upravo u tu državu. Za potrebe rada provedeno je i istraživanje među državljanima Republike Hrvatske kako bi bile razmotrene ključne implikacije sve intenzivnije hrvatske emigracije, s naglaskom na slavonsku populaciju. Pretpostavka je da većina hrvatskih emigranata napušta domovinu zbog potrage za stalnim zaposlenjem, odnosno ekonomskom sigurnošću, što navodi na zaključak da je pojedinac trenutačno spremniji na radnu žrtvu u nekoj od zemalja zapadne Europe nego li u domovini.

Ključne riječi: Republika Hrvatska, Slavonija, emigracija, Republika Irska, tekstološka analiza, engleski jezik

REPUBLIC OF IRELAND AS A SLAVONIAN “PROMISED LAND”: SOCIOLINGUISTIC AND ECONOMIC FACTORS

Abstract

This paper deals with a textological analysis of statements of Croats who have emigrated or soon intend to emigrate to the Republic of Ireland, and with the sociolinguistic and economic factors that have influenced or still influence this decision of theirs. Special attention is devoted to their knowledge of the English language as one of the essential conditions of a easier adaptation and employability in a foreign country in general and as a motivation to emigrate to this country exactly. For the sake of

this paper, a research has also been conducted among the citizens of the Republic of Croatia in order to consider the relevant implications of an increasingly intensified Croatian emigration, with an emphasis laid on the Slavonian population. Therefore, the hypothesis is that most Croatian emigrants leave their homeland in search for permanent employment, i.e. economic security, which implies that an individual is at the moment readier to make a labour sacrifice in a Western European country rather than in their homeland.

Key words: Republic of Croatia, Slavonia, emigration, Republic of Ireland, textological analysis, English language

Uvod

U našem postpismenom društvu, u kojem je prijašnja tiskana pismenost uvećana do pojma multipismenosti, fundamentalno obrazovanje o medijskoj pismenosti na razini država članica Europske unije, pa tako i Republike Hrvatske i Republike Irske, također podrazumijeva učenje i poučavanje o medijskim umjetnostima radi poticanja sposobnosti pristupa, analize, stvaranja i evaluacije poruka u različitim formatima i žanrovima. Stoga i pri razmatranju općih društvenojezičnih aspekata emigracije Hrvata, napose Slavonsaca, u Republiku Irsku, tu novopercipiranu „obećanu zemlju“, valja prvenstveno usporediti pojmovlje poput aproprijacije (određivanja), kolektivne inteligencije („inteligencije roja“), distribuirane kognicije, eksperimenta, prosudbe, višezadačnosti, pregovaranja, umrežavanja, simulacije, izvedbe i transmedijske navigacije na materinskome hrvatskome jeziku naspram one na engleskome jeziku, koji faktički jest globalni *lingua franca*. Hipotetski uzevši, i odgovarajuća razina nastave engleskoga kao stranoga jezika u Republici Hrvatskoj, unutar suvremenoga proširenoga koncepta medijske pismenosti, omogućuje hrvatskim useljenicima unificiranu ovladavajuću te istodobno zaštitnu perspektivu budući da omogućuje propitivanje reprezentacijske tipologije radi otkrivanja cenzure, komercijalizacije, kršenja autorskih prava, rodnih i rasnih stereotipa (primjerice, seksističkih iskaza), propagande, nasilja i internetske povrjede privatnosti (tj. virtualnoga zlostavljanja)¹ i u najnovijim digitalnim „nativima“ ili „tekstovima“. Tomu korespondira i statistička činjenica, potvrđena i ovim istraživanjem, da se hrvatski (slavonski) useljenici u Republiku Irsku, napose

¹ Engleski izvornik jest pojam *cyberbullying*.

predstavnici mlađe generacije, znatno bolje i brže snalaze u visokoinformatiziranom i stalnorastućem irskom društvu budući da nedvojbeno posjeduju primjereno predznanje engleskoga jezika i potrebne opće komunikacijske vještine. Osim toga, predilekcija hrvatske mladeži upravo prema engleskome suvremenome idiomu, parcijalno analogna novovjeka povijest „lijepa naše Irske“ (sociološka usporedivost irskoga stjecanja neovisnosti od Ujedinjenoga Kraljevstva 1922. s hrvatskim Domovinskim ratom i velikosrpskom agresijom), pa i religijski aspekti (predominantno katoličanstvo), neki su od bitnih razloga za odabir te otočne države u kojoj imigranti već čine oko 10 % stanovništva.²

Naime, već su prethodni valovi hrvatskih emigracija na većinski engleska govorna područja³ (prvenstveno u Sjedinjene Američke Države, Kanadu i Australiju 70-ih godina prošloga stoljeća) oprimirali kako formalna, informalna i neformalna nastava engleskoga jezika, osuvremenjena i potpomognuta idejama aktivnoga upita, afinitetnoga prostora, kritičkoga mišljenja i cjeloživotnoga učenja, može biti uspješno instrumentalizirana i posredovana pri spoznaji tematske i terminološke (intertekstualne) veze između povijesti, književnosti, filma i televizije, a dijelom i ekonomije, posljedično promovirajući objektivno vrjednovanje današnje digitalizacije masovne kulture, kao i

² Takvu općemu dojamu doprinosi i činjenica vrlo srdačnih hrvatsko-irskih diplomatskih odnosa, koji datiraju još od priznanja Republike Hrvatske 27. siječnja 1995. Neprestano ih osnažuju međusobni kulturni projekti i ekonomska razmjena, ali i pojačana suradnja hrvatskoga i irskoga turističkoga sektora. Zanimljivo je primijetiti da je irska prijestolnica Dublin iz stoljetnoga emigracijskoga područja krajem 90-ih godina prošloga stoljeća postao jedan od najznačajnijih europskih imigracijskih punktova. Usp. <http://www.dublincity.ie> (12. VI. 2016.).

³ Primjerice, prvi dalmatinski iseljenički val u Sjedinjene Američke Države (Illinois, Indiana, Iowa, New York, Pennsylvania, Wisconsin, kasnije Arizona, Kalifornija, Louisiana, Michigan, Minnesota, Missouri, Nevada, Ohio itd., sve do Aljaske), napose zbog gospodarstvenih razloga, seže još u 90-e godine 19. st., onaj izbjeglički, zbog općega stanja u tadašnjoj državi, uslijedio je već nakon 1945., dok je do trećega, dijelom neočekivano, došlo sredinom 60-ih godina 20. st. Gledamo li ukupan broj od više od 400.000 današnjih američkih Hrvata, zamjetno je da su upravo ti novi, daleko obrazovaniji i slobodoumniji hrvatski useljenički naraštaji, s dobrim znanjem engleskoga jezika, nerijetko bili ne samo poticatelji nego i među glavnim nositeljima svekolikoga društvenog napretka sredina u kojima su počeli djelovati. Do vrlo sličnih zaključaka dovodi i proučavanje povijesti oko 100.000 današnjih kanadskih Hrvata, uglavnom usredotočenih u pokrajine Alberta, Britanska Kolumbija i Ontario, ili više od 100.000 australskih Hrvata u državama Novi Južni Wales i Victoria, čije doseljavanje, kao habsburških „Austrijanaca“ [*sic*], pratimo od 50-ih godina 19. st. O takvim tijekovima i utjecaju znanja engleskoga jezika na hrvatsko iseljenništvo u Sjedinjenim Američkim Državama, Kanadi i Australiji, usp. opširnije podatke na sljedećim stranicama: <https://factfinder.census.gov/>; <http://crocc.org/hrvatski/home.asp>; tj. <http://www.cronet.com.au/> (4. I. 2017.).

suradničke tehnike rješavanja problemâ, nužne za angažiranu demokratsku socijalizaciju svakog pojedinca. Uključujući svoje paradigmatске odabire i sintagmatske kombinacije, upravo engleski jezik, kao drugi službeni izričaj na promatranu istraživačkome prostoru ovoga rada i priopćajni jezik Iraca unutar Europske unije,⁴ često ima ulogu sredstva sintetiziranja i diseminacije informacija putem multimedijjskih proizvoda, pri čemu i ovakva sažeta studija njegove kodificirane konvencionalne semantike i prominentnih lingvističkih detalja može utjecati na svijest o potrebi povećanja useljeničke medijske pismenosti na jeziku države primateljice i na svijest o potrebi povećanja njihovih inkluzivnih mentalnih kapaciteta.

Zapravo, i to dakako ne samo u Republici Irskoj, engleski jezik u naše vrijeme oponaša nekadašnji (pučki) latinski jezik, koji je bio korišten kao pomoćni, priopćajni *lingua franca* tijekom značajnoga dijela zajedničke nam europske povijesti. Ipak, pravi *lingua franca*, koji dorječno određuje „franački jezik“ kao oznaku za sve zapadnoeuropske jezike toga doba, novijega je nadevka. On je u stvari bio renesansna mješavina talijanskoga s arapskim, francuskim, grčkim, portugalskim, španjolskim i turskim, uspostavljen radi olakšavanja talijanske plovidbe i trgovine s tim područjima Otomanskoga Carstva. Potonji njegovi primjeri impliciraju francuski u europskim vanjskim poslovima i ruski u državama bivšega Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika, a danas, uz engleski, arapski, kineski i španjolski također postupno preuzimaju tu ulogu.

Štoviše, razmatrajući društvenojezične i gospodarstvene čimbenike zamjetnoga ovovremenoga slavonskoga useljeničkoga vala u Republiku Irsku, na teritoriju čitave Europske unije neizostavno moramo uzeti u obzir i kratku metalingvističku analizu pojma takozvanoga anglificiranoga „eurogovora“ (engl.: *eurospeak*), poglavito u našem postpismenom društvu, koje konstantno i sve više proizvodi raznolike transmedijske sadržaje s kojima se ti isti hrvatski emigranti neprestano susreću. Stoga, kada govorimo o potrebi obrazovanja iz područja medijske pismenosti i u emisijskoj državi (Republika Hrvatska)

⁴ Prvi je, dakako, irski gaelški (izvorno *Gaedhilge*), najstariji u keltskoj grani indoeuropskih jezika. Prema recentnoj statistici, tim se specifičnim tropadežnim i višenarječnim izričajem (budući da ima samo nominativ, genitiv i dativ u jednini ženskoga roda) u svakodnevnoj uporabi služi samo 30-ak tisuća stanovnika te zemlje, no razumije ga zapravo oko 260.000 Iraca, odnosno zajedno s dijasporom njih oko 400.000.

i u državi primateljici (Republika Irska) te o novim digitalnim narativima u smislu kolektivne apropijacije engleskoga jezika, valja imati na umu da je eurogovor zapravo žargon, odnosno lingvistička varijanta koja se, uz književnu, koristi i posebno skovanom interdisciplinarnom terminologijom, najčešće onom iz novinarstva, informacijskih i komunikacijskih tehnologija i tomu slično. Upravo stoga eurogovor istodobno predstavlja vrstu neočekivane, oksimoronske oprjeke: on zbog svoje uključivosti poznavateljima omogućuje, ili barem znatno olakšava, komunikaciju u novom okruženju udomiteljske države članice Europske unije (Republike Irske), no bez dodatnih pojašnjenja redovito postaje i pretjerano isključiv (te stoga teže razumljiv) širim krugovima neupoznatih hrvatskih slušatelja, čitatelja ili gledatelja istih informacija ili identičnih multimedijских sadržaja.

S vremenom su u našem višezadaćnom, umreženom društvu mnogi internetski i medijski engleski izrazi (koji su sve do jučer bili gotovo posve nepoznati) posredovani kao svakodnevne riječi. Pritom najčešće još uvijek ne postoje odgovarajuće istovrijednice za neke od njih u mnogim europskim materinskim jezicima, pa tako i u hrvatskome. Mnogi su od tih izraza teško prevodivi jednom riječju, napose ako je pojam sam po sebi neologistički akronim. U toj se činjenici i filološki ogleda povijesna danost da su neke od sadašnjih članica Europske unije u srednjoj i istočnoj Europi bile dio posve različitih, povremeno cenzuriranih, propagandističkog i stereotipnih multimedijских režima bivšega komunističkoga Istočnoga bloka (primjerice Bugarska, Češka, Estonija, Hrvatska, Latvija, Litva, Mađarska, Poljska, Rumunjska, Slovačka i Slovenija) sve do 90-ih godina prošloga stoljeća.

Posljedično, istraživanje je pokazalo da nastava medijske pismenosti u hrvatskim emisijskim visokoobrazovnim institucijama uglavnom primjereno približava takav rječnik slušateljima, čitateljima ili gledateljima u skladu s razinom njihova predznanja te da ovladanost engleskim kao stranim jezikom može upotpuniti i definicije i denotacije na materinskome hrvatskome jeziku, sugestivno promicati opće razumijevanje te povećati svijest o izmijenjenim i dopunjenim konotacijama koje takav neprestano rastući leksik sadrži i u akademskoj zajednici i u socioekonomskim razmjerima izvan nje. Posebice, takav pristup omogućuje i nužan lucidan uvid u leksičke diskrepancije ili u nekonze-

kventnost koja nije odmah koherentna, dokučiva ili logična, unatoč činjenici da i hrvatski mediji preplavljaju svoje konzumente takvom frazeologijom, poglavito onom anglofonske provenijencije. Primjerice, engleski računalni ili novinarski argo, i te kako zastupljen i u Republici Irskoj, neprestano oprimjeruje atraktivne, izgovorne akronimske prilagođenice, vođen pravilima njihove uporabne učestalosti. Kako potvrđuju mnogobrojni indikatori, trebalo bi ipak vrlo pomno tretirati i naizgled poznatu multimedijisku idiomatiku i karakterističan novogovor, pogotovo ako je izrečen tako brzorastućim stranim jezikom poput engleskoga. Sporadično, materinskim govornicima hrvatskoga jezika (novo)doseljenima u Republiku Irsku mogu biti od koristi i dodatna traduktološka pojašnjenja budući da jezični blokovi mogu preuzeti i inferirati suptekstualne asocijacije putem arbitrarne multimedijske verbalizacije koju obično ne invociraju u svakodnevnoj komunikaciji bilo na materinskome bilo na engleskome jeziku.

1. Metodologija empirijskoga istraživanja

1.1. Problem i cilj istraživanja

Cilj istraživanja bilo je ispitivanje uzroka koji su utjecali ili još uvijek utječu na odluku o emigriranju iz Republike Hrvatske. U radu su istražene implikacije intenzivne hrvatske emigracije, no s posebnim naglaskom na slavonsku populaciju, koja bilježi porast broja emigracija u Republiku Irsku.

Hipoteze

Istraživanje je provedeno radi ispitivanja nekoliko postavljenih hipoteza ($H_1 - H_3$):

H_1 : većina ispitanika, državljana Republike Hrvatske, želi emigrirati

H_2 : većinski razlog ispitanika koji su emigrirali ili planiraju emigrirati ekonomske je naravi

H_3 : ispitanici koji su emigrirali većinski imaju završenu visoku stručnu spremu

H₄: ispitanici koji planiraju emigrirati u Republiku Irsku većinski su iz slavonske regije⁵

H₅: većinski razlog ispitanika koji su emigrirali ili planiraju emigrirati u Republiku Irsku ekonomske je naravi

H₆: većina ispitanika iz slavonske regije želi emigrirati.

1.2. Ispitanici

Anketno istraživanje obuhvatilo je ukupno 300 ispitanika, državljana Republike Hrvatske iz 20 hrvatskih županija i iz Grada Zagreba, s iznimkom Krapinsko-zagorske županije, iz koje se ispitanici nisu odazvali. Ispitanici nisu bili ograničeni boravištem. Internetska anketa poslana je (prosljeđena) korisnicima društvenih mreža u svim hrvatskim županijama i u Gradu Zagrebu. Ispitanici iz Osječko-baranjske županije odazvali su se istraživanju u najvećem broju. Prikaz ispitanika po županijama i za Grad Zagreb prikazan je u 1. tablici.

Tablica 1.: Broj ispitanika prema županijama i Gradu Zagrebu

Redni broj	naziv grada/županije	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
1.	Bjelovarsko-bilogorska	2	0,7
2.	Brodsko-posavska	20	6,7
3.	Dubrovačko-neretvanska	10	3,3
4.	Istarska	8	2,7
5.	Karlovačka	3	1
6.	Koprivničko-križevačka	2	0,7
7.	Krapinsko-zagorska	0	0
8.	Ličko-senjska	1	0,3
9.	Međimurska	4	1,3
10.	Osječko-baranjska	96	32
11.	Požeško-slavonska	4	1,3
12.	Primorsko-goranska	10	3,3
13.	Sisačko-moslavačka	3	1
14.	Šplitsko-dalmatinska	39	13
15.	Varaždinska	4	1,3
16.	Virovitičko-podravska	2	0,7
17.	Vukovarsko-srijemska	14	4,7
18.	Zadarska	7	2,3
19.	Zagrebačka	18	6
20.	Šibensko-kninska	5	1,7
21.	Grad Zagreb	48	16
Σ		300	100

⁵ Rad pod pojmom „slavonske regije“ podrazumijeva sljedeće županije: Vukovarsko-srijemsku županiju, Osječko-baranjsku županiju, Virovitičko-podravsku županiju, Požeško-slavonsku te Brodsko-posavsku županiju.

1.3. Instrument

Istraživanje je provedeno višedimenzionalnim anketnim upitnikom koji se sastojao od deset kombiniranih čestica podijeljenih u dva dijela. Prvi dio pitanja bio je zatvorenoga tipa, a odnosio se na socioekonomski status ispitanika. Drugi dio pitanja kombinirao je otvorena i zatvorena pitanja, a odnosio se na ispitanikova iskustva, stavove i želje glede emigriranja. Sve su ankete ispravno popunjene te nije bilo uklonjenih anketa iz uzorka.

U istraživanje je bilo uključeno nekoliko varijabli: prva varijabla odnosila se na spolnu i dobnu komponentu (spol: muški, ženski; dob: 16 - 25, 26 - 35, 36 - 45, 46 - 55, 56 - 65, više od 65 godina starosti) te socioekonomske i sociodemografske čimbenike (ispitanikova županija/grad; ispitanikovo obrazovanje: osnovna škola, srednja škola, fakultet/magisterij/doktorat; trenutačan ispitanikov status: nezaposlen, zaposlen, zaposlen i studira, nezaposlen i studira, u mirovini).

Druga varijabla odnosila se na emigriranje poznanikâ ili članova ispitanikove obitelji u posljednjih pet godina.

Treća varijabla odnosila se na ispitanikovu osobnu želju za emigracijom te je uključivala čimbenik željene zemlje za emigraciju, kao i razlog za emigraciju, odnosno ostanak u domovini.

U zaglavlju anketnoga upitnika bila je opisana njegova primjena i namjena, kao i zahvala ispitanicima na sudjelovanju.

1.4. Postupak

Istraživanje je provedeno internetskim anketiranjem tijekom siječnja i veljače 2016. Internetsko anketiranje omogućilo je istodobno prikupljanje podataka u različitim županijama i u Gradu Zagrebu. Ispitanici su prema danim pisanim uputama u anketnome upitniku bili upoznati sa svrhom istraživanja. Dobiveni podatci istraživanja obrađeni su postupcima deskriptivne statistike, a rezultati su prikazani grafikonima ili tablično, prema postotcima i frekvencijama.

2. Rezultati empirijskoga dijela istraživanja

Istraživanju je pristupilo 300 ispitanika iz 20 županija Republike Hrvatske i iz Grada Zagreba, od čega je 145 ispitanika bilo muškoga, a 155 ispitanika ženskoga spola. Najviše ispitanika, njih 87 (29 %), pripada dobnoj skupini od 26 do 35 godina. Prikupljeni podatci po spolu i dobnoj skupini ispitanika prikazani su u 2. i 3. tablici.

Tablica 2.: Broj ispitanika prema spolu

Spol	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
muški	145	51,67
ženski	155	48,33
Σ	300	100

Tablica 3.: Broj ispitanika prema dobnoj skupini

Dobna skupina (god.)	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
16 - 25	39	13
26 - 35	87	29
36 - 45	51	17
46 - 55	79	26,33
56 - 65	37	12,33
> 65	7	2,33
Σ	300	100

Većina ispitanika (149 ili 49,7 %) ima završenu srednju stručnu spremu, 143 ispitanika ima završen diplomski studij, magisterij ili doktorat, što čini 47,7 % od ukupnoga broja ispitanika, a istom osam ispitanika (2,67 %) ima završenu samo osnovnu školu.

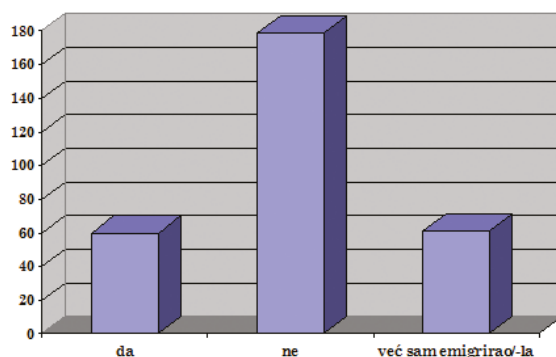
Više od polovice broja ispitanika u radnom je statusu, odnosno zaposlena, njih 170 (56,7%), a slijede umirovljenici - 40 ispitanika (13,3 %). Rezultati su prikazani u 4. tablici.

Tablica 4.: Broj ispitanika prema radnome statusu

Radni status	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
nezaposlen/nezaposlena	58	19,33
zaposlen/zaposlena	170	56,67
zaposlen/zaposlena i studira	16	5,33
nezaposlen/nezaposlena i studira	16	5,33
u mirovini	40	13,33
Σ	300	100

Osim dobnih i spolnih varijabli, istražena je i varijabla emigriranja članova obitelji ili ispitanikovih poznanika i to u posljednjih pet godina. Iznimno velik broj ispitanika ima člana obitelji ili poznanika koji je emigrirao u posljednjih pet godina, i to njih 244 (81,33 %), dok 56, odnosno njih 18,67 %, ne pozna-

je nikoga tko je emigrirao u posljednjih pet godina. Većina ispitanika, njih 179 (59,67 %), ne planira emigrirati iz Republike Hrvatske, čime je hipoteza H_1 („većina ispitanika, državljana Republike Hrvatske, planira emigrirati“) odbačena, no 61 ispitanik (20,33 %) već je emigrirao ili planira emigrirati (njih 60 ili 20 %). Rezultati su prikazani u 1. grafikonu.

Graf 1.: Ispitanici koji planiraju emigrirati, koji ne planiraju emigrirati i koji su već emigrirali

Polovica ispitanika koji planiraju emigrirati posjeduje visoku stručnu spremu (30 ispitanika ili 50 %) te većinski pripadaju dobnoj skupini od 26 do 35 godina starosti (38,33 %). Rezultati su prikazani u 5. i 6. tablici.

Tablica 5.: Broj ispitanika koji žele emigrirati prema završenoj stručnoj spremi

Obrazovanje	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
osnovna škola	3	5
srednja škola	27	45
diplomski studij/magisterij/doktorat	30	50
Σ	60	100

Tablica 6.: Broj ispitanika koji žele emigrirati prema dobnoj skupini

Dobna skupina (god.)	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
16 – 25	10	16,67
26 – 35	25	41,67
36 – 45	9	15
46 – 55	14	23,33
56 – 65	1	1,67
> 65	1	1,67
Σ	60	100

Ispitanici koji ne planiraju emigrirati također većinski posjeduju visoku stručnu spremu (90 ili 50,28 %) i srednje su životne dobi, odnosno pripadaju skupini od 46 do 55 godina starosti, a rezultati su prikazani u 7. i 8. tablici.

Tablica 7.: Broj ispitanika koji ne žele emigrirati prema završenoj stručnoj spremi

Obrazovanje	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
osnovna škola	2	1,12
srednja škola	87	48,6
diplomski studij/magisterij/doktorat	90	50,28
Σ	179	100

Tablica 8.: Broj ispitanika koji ne žele emigrirati prema dobnoj skupini

Dobna skupina (god.)	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
16 – 25	25	13,97
26 – 35	40	22,35
36 – 45	27	15,08
46 – 55	53	29,61
56 – 65	30	16,76
> 65	4	2,23
Σ	179	100

Naprotiv, ispitanici koji su već emigrirali većinski imaju završenu srednju stručnu spremu (njih 35 ili 57,38 %) i pripadaju dobnoj skupini od 36 do 45 godina starosti (njih 15 ili 24,59 %), čime je hipoteza H_3 („ispitanici koji su emigrirali većinski imaju završenu visoku stručnu spremu“) odbačena. Rezultati su prikazani u 9. i 10. tablici.

Tablica 9.: Broj ispitanika koji su emigrirali prema završenoj stručnoj spremi

Obrazovanje	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
osnovna škola	3	4,92
srednja škola	35	57,38
diplomski studij/magisterij/doktorat	23	37,7
Σ	61	100

Tablica 10.: Broj ispitanika koji su emigrirali prema dobnoj skupini

Dobna skupina (god.)	Broj ispitanikâ (N)	Postotak (%)
16 – 25	4	6,56
26 – 35	22	36,07
36 – 45	15	24,59
46 – 55	12	19,67
56 – 65	6	9,84
> 65	2	3,28
Σ	61	100

Ispitanici koji su odgovorili da planiraju emigrirati ili su već emigrirali u najvećem su postotku naveli Saveznu Republiku Njemačku (njih 37 ili 30,58 %) kao zemlju u koju planiraju emigrirati ili su to već učinili. U Republiku Irsku planira emigrirati ili je već emigriralo 29 ispitanika, odnosno 23,97 %. Rezultati su prikazani u 11. tablici.

Tablica 11.: Broj ispitanika prema zemlji u koju planiraju emigrirati ili su u nju već emigrirali

Država	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
Njemačka	37	30,58
Republika Irska	29	23,97
Austrija	10	8,26
Švedska	7	5,79
Sjedinjene Američke Države	6	4,96
Švicarska	6	4,96
Australija	5	4,13
Kanada	5	4,13
Nizozemska	2	1,65
Italija	2	1,65
Luksemburg	1	0,83
Malezija	1	0,83
Južnoafrička Republika	1	0,83
Kina	1	0,83
Dominikanska Republika	1	0,83
Šri Lanka	1	0,83
Brazil	1	0,83
Gvatemala	1	0,83
Mađarska	1	0,83
Norveška	1	0,83
Velika Britanija	1	0,83
Novi Zeland	1	0,83
Σ	121	100

Na pitanje otvorena tipa zašto planiraju emigrirati ili su već emigrirali iz Hrvatske, većina ispitanika, njih 107 ili 88,43 %, navodi ekonomske razloge (nedostatak posla u domovini, mala plaća te financijska i egzistencijalna nesigurnost i tomu slično), čime je hipoteza H_2 („većinski razlog ispitanika koji su emigrirali ili planiraju emigrirati ekonomske je prirode“) potvrđena. Istom osam ispitanika (6,61 %) navodi političke razloge, pet ispitanika navodi emocionalne razloge (ženidba i udaja), odnosno njih 4,13 %, dok samo jedan ispitanik kao razlog navodi loš zdravstveni sustav (0,83 %).

Štoviše, od 29 ispitanika koji su naveli da planiraju emigrirati u Republiku Irsku ili su onamo već emigrirali, 19 ih je iz slavonske regije, što čini 65,52 %, čime je hipoteza H_4 („ispitanici koji žele emigrirati u Republiku Irsku većinski su iz slavonske regije“) također potvrđena. Rezultati su prikazani u 12. tablici.

Tablica 12.: Ispitanici koji su emigrirali ili planiraju emigrirati u Republiku Irsku

Grad/županija ispitanikâ	broj ispitanikâ (N)	postotak (%)
Osječko-baranjska	18	62,07
Grad Zagreb	4	13,79
Splitsko-dalmatinska	3	10,34
Primorsko-goranska	2	6,90
Vukovarsko-srijemska	1	3,45
Istarska	1	3,45
Σ	29	100

Na pitanje otvorena tipa zašto su emigrirali ili planiraju emigrirati u Republiku Irsku, većina ispitanika istaknula je ekonomsku i egzistencijalnu nesigurnost, male plaće te nezaposlenost i tomu slično (njih 26 ili 89,66 %), čime je potvrđena i hipoteza H_5 („većinski razlog ispitanika koji su emigrirali ili planiraju emigrirati u Republiku Irsku ekonomske je prirode“). Dvoje ispitanika navelo je da su u Republiku Irsku emigrirali zbog udaje ili ženidbe, a samo je jedan ispitanik istaknuo da je emigrirao u Republiku Irsku zbog političkih razloga. Većina ispitanika iz starosne je skupine od 26 do 35 godina, to jest njih 22, što čini 75,86 %, pet je ispitanika iz starosne skupine od 16 do 25 godina (17,24 %), a samo su dva iz starosne skupine od 36 do 45 godina, što čini 6,7 %.

Naposljetku, jedna od pretpostavki ovoga istraživanja bila je i ta da većina stanovnika slavonske regije želi emigrirati. Međutim, istraživanje je pokazalo drukčije rezultate pa je time hipoteza H_6 („većina ispitanika iz slavonske regije želi emigrirati“) odbačena. Naime, istraživanje je pokazalo da ni polovica ispitanika slavonske regije ne želi emigrirati. Svega 25 ispitanika, što čini 18,39 % od ukupnoga broja ispitanika iz slavonske regije ($N = 136$), želi emigrirati dok ih je 36, to jest 26,47 %, već emigriralo. Također, ako zajedno uzmemo u obzir ispitanike koji žele emigrirati i one koji su već emigrirali, ni oni ne čine 51 % od ukupnoga broja ispitanika. Rezultati su prikazani u 13. tablici.

Tablica 13.: Ispitanici iz slavonske regije prema županijama i preferencijama vezanima uz emigraciju

Županija ispitanikâ	broj ispitanikâ (N)	želi emigrirati	već je emigrirao/-la
Vukovarsko-srijemska	14	5	2
Osječko-baranjska	96	15	28
Virovitičko-podravska	2	–	–
Požeško-slavonska	4	–	1
Brodsko-posavska	20	5	5
Σ	136	25 (18,38 %)	36 (26,47%)

Zaključak

Rad je prikazao iscrpnu tekstološku analizu iskazâ Hrvata koji su emigrirali u Republiku Irsku, a time i mnogostruke društvenojezične i gospodarstvene čimbenike koji su utjecali ili još uvijek znatno utječu na odluku o emigriranju iz Republike Hrvatske u Republiku Irsku.

Istraživanjem je potvrđena i statistička činjenica da se hrvatski (slavonski) useljenici u Republiku Irsku, napose predstavnici mlađe generacije,

znatno bolje i brže snalaze u visokoinformatiziranome i stalnorastućem irskom društvu budući da posjeduju primjereno predznanje engleskoga jezika i potrebne opće komunikacijske vještine. Osim toga, predilekcija hrvatske mladeži upravo prema engleskome suvremenome idiomu, parcijalno analogna novovjeka irska povijest (sociološka usporedivost irskoga stjecanja neovisnosti od Ujedinjenoga Kraljevstva 1922. s hrvatskim Domovinskim ratom i velikosrpskom agresijom), kao i religijski aspekti (predominantno katoličanstvo), neki su od bitnih razloga za hrvatski odabir te otočne države.

S tim u vezi, za potrebe ovoga rada provedeno je istraživanje među državljanima Republike Hrvatske kako bi bile detaljno istražene sve implikacije intenzivne hrvatske emigracije, s posebnim naglaskom na slavonsku populaciju, koja bilježi porast broja emigracija upravo u Republiku Irsku. Rad je počeo od pretpostavke da većina hrvatskih emigranata napušta domovinu iz ekonomsko-egzistencijalnih razloga. Ta je pretpostavka empirijskim istraživanjem, provedenim na 300 ispitanika, i potvrđena. Naime, 88,43 % ispitanika kao povod emigriranja ili planiranja emigriranja navelo je ekonomske razloge poput nedostatka posla, male i nesigurne plaće i tomu slično dok je svega osam ispitanika (6,61 %) kao povod emigriranju navelo političke razloge. Kao preferirana emigracijska zemlja među ispitanicima prednjači Savezna Republika Njemačka dok je Republika Irska prema broju odgovora ispitanika odmah iza nje.

Od ukupno 29 ispitanika koji su naveli da planiraju emigrirati u Republiku Irsku ili su onamo već emigrirali, 19 ih je iz slavonske regije, što čini 65,52 %. Dakle, kao što je istraživanjem i pretpostavljeno, ispitanici koji žele emigrirati u Republiku Irsku većinski su iz slavonske regije. Također, budućim bi istraživanjima valjalo dubinski istražiti zašto Republika Irska zauzima tako vrlo visoko preferencijalno mjesto kao država u koju je poželjno emigrirati te zašto je to tako navlastito među populacijom iz slavonske regije.

Govoreći pak o negativnome trendu iseljavanja hrvatskoga stanovništva, važno je naglasiti da većina ispitanika, njih gotovo 60 %, ipak ne planira emigrirati iz Republike Hrvatske. Ovakav rezultat ukazuje na to da ispitanike koji ne planiraju emigrirati treba zadržati i motivirati da ne promijene takvu odluku. Naime, valja im osigurati egzistencijalne uvjete, uz istodobno poboljšanje postojećih, kako bi se i oni koji su već emigrirali jednoga dana odlučili vratiti.

Stoga ovaj rad može poslužiti i kao polazište ostalim multidisciplinarnim istraživanjima slične ili iste vrste kako bi mnogostruke implikacije hrvatske emigracije bile znanstveno utvrđene. Time bi, ne dvojimo, i zamjetna negativna pojava pojačane emigracije bila postupno smanjena ili u najmanju ruku svedena na najnižu moguću razinu.